

регіональним розвитком, де подано наукове обґрунтування просторового розвитку України. Студентам надаються нові знання про сучасну стратегію розвитку продуктивних сил і економіки регіонів, розроблені в установах Академії наук України Схеми-прогнози та державні програми соціально-економічного розвитку регіонів України на довготривалу перспективу. Оволодіння студентами новітніми знаннями про сучасну і майбутню просторову організацію економіки України сприятиме не лише більш глибокому осмисленню територіальних особливостей економічних процесів, але й науково обґрунтованому прийняттю рішень у практичній діяльності їх як фахівців-економістів, визначенню інноваційного шляху росту, що базується на новітніх знаннях про просторову організацію господарства.

Г. О. Федоренко, канд. юрид. наук, доц.,
кафедра теорії та історії держави і права

РЕАЛІЗАЦІЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ СТОСУНКІВ ОСНОВНИХ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В АСПЕКТІ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Проблеми консолідації суспільства та держави в Україні набувають на сьогодні особливої актуальності.

Як зазначається у спеціальній літературі [1, с. 21], в усіх соціальних системах діє закон самозбереження, згідно з яким будь-яка соціальна система, так само як і її окремих елемент, прагнуть зберегти свою цілісність; самозбереження системи залежить від багатьох факторів, одним із яких є наявність тісних взаємозв'язків між її складовими елементами. А, отже, в «соціально-правовій державі» [2] вироблення механізмів консенсуальної демократії на державному рівні розпочинається саме на рівні громадянського суспільства і особливе значення у його розвитку належить найкращим представникам сучасної молоді — студентству.

З приводу цього, передусім, слід звернути увагу на підвищення рівня правової культури студентства, оскільки становлення та зміцнення «соціально-правової держави» не може бути успішним без відповідної правової культури суспільства, тієї культури, за якою «кожен дотримується Конституції України та законів

України, не посягає на права і свободи, честь і гідність інших людей» (ч. 1 ст. 68 Конституції України); при цьому таке дотримання кожен громадянин сприймає як природну необхідність свого ества.

Виховний вплив умовно поділяється на безпосередній та опосередкований. Правове виховання, що здійснюється державою і виступає невід'ємною складовою усього виховного впливу на особу, також можливо розподілити на безпосереднє та опосередковане.

Щодо безпосереднього, то його сутність відповідає гарантованому ч. 1 ст. 57 Конституції України «праву громадян знати свої права і обов'язки» і знаходить своє відображення в широкій мережі правової освіти. Проте, як відомо, «незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності» (ч. 2 ст. 68 Конституції), тобто робиться наголос на внутрішньому моральному законі кожної людини. Адже, приміром, суспільно безвідповідальна людина діє не згідно з моральним категоричним імперативом, а відповідно до своїх здичавілих тілесних імпульсів, жадоби та афектів. Отже, безпосереднє правове виховання — лише початок цієї великої справи, найважливіша частина якої належить саме опосередкованому впливу держави.

Щодо опосередкованого правового впливу держави, то сутність його бере свої джерела від сутності самої держави, а, отже, від того, на яких засадах будується та здійснюється державна влада. Таким чином, йдеться про модель взаємовідносин між вищими органами державної влади, і, передусім, між політичними силами, які приходять до влади на усіх її рівнях.

Як відомо, вибір такої моделі став справжнім каменем спотикання не лише в процесі обговорення проекту Конституції України 1996 р., але й на сьогодні, через одинадцять років після її прийняття, в процесі формування коаліційної більшості в результаті парламентських виборів 2007 р. проблеми взаємовідносин між різними політичними силами знаходяться в центрі особливої уваги як теоретиків, науковців, так і практиків, державних діячів, політиків та інш.

З приводу цього, на нашу думку, одним із вагомих шляхів реалізації нової парадигми стосунків основних суб'єктів навчального процесу (викладачів та студентів) в умовах формування механізмів консенсуальної демократії є залучення майбутньої національної наукової еліти — студентства — до втілення моделі співвідношення та взаємодії гілок влади *на рівні ВНЗ*, створивши власну «університетську республіку» ; за якої установчим органом виступає саме студентство в цілому, що наділене для цього

відповідними установчими, виборними повноваженнями, представницьким органом студентства університету виступає студентський парламент (конференція студентів та аспірантів), виконавчим — Рада студентів та аспірантів університету. З приводу цього, на нашу думку, доцільно розробити, приміром, відповідне «Положення про установчі збори студентів та аспірантів» тощо.

«Університетська студентська республіка» на рівні університету має стати творінням усіх без винятку факультетів університету; створення «університетської студентської республіки» покликане вирішити низку ключових завдань, до яких відносять не лише розвиток засад самоврядування студентської молоді, підвищення її правової культури тощо (тобто, іншими словами, формування «почуття права»), але й розвиток відповідних компетенційних навичок тощо. В подальшому професійному житті «почуття права» як один із факторів розвитку високої правової культури суспільства, в цілому, своєю чергою, буде задіяне майбутніми фахівцями в процесі ствердження демократичного конституційного правопорядку в усіх сферах діяльності суспільства та держави.

Література

1. *Богданов А. А.* Всеобщая организационная наука (тектология): В 2-х т. — М., 1989. — Т. 1. — 304 с.
2. *Шульженко Ф. П.* Соціально-правова держава в Україні: проблеми становлення та модернізації: Монографія. — К.: КНЕУ, 2007. — 392 с.

В. І. Філіпенко, канд. екон. наук, доц.,
кафедра міжнародної економіки

ЕКОНОМІКА ЗНАТЬ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЇЇ ПРИНЦИПІВ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Серед головних чинників економічного зростання в розвинутих країнах у сучасних умовах дедалі більшого значення набуває не матеріальна, а інтелектуальна складова — знання людини, які впливають на продуктивність праці та на динаміку економічних систем.

Економіка знань базується на спеціалізованих (наукових) та повсякденних знаннях, результатом накопичення і використання